

Висновки. Отже, проаналізований матеріал дає підстави стверджувати, що провідним регулятором поведінки людини є емоції. Саме емоції визначаємо головним фактором вияву агресії. Емоційне напруження має суттєвий вплив на фізіологічну та психічну системи людини. Тому за умови формування емоційної стійкості особистості можлива зміна емоційного стану з негативного на позитивний, погашення або трансформування агресії, її мінімізація або уникнення. Уміння управляти емоційною сферою на основі інтелектуального аналізу і синтезу дає можливість мінімізувати агресію.

Бібліографічні посилання:

1. **Березюк Г.** Емоційний інтелект як детермінанта внутрішньої свободи особистості // Психологічні студії Львівського ун-ту. □ 2002. □ С.20-23.
2. Винославська Психологія: Навчальний посібник [Електроний ресурс] / О. В. Винославська. – К.: ІНКОС, 2005. – Режим доступу до ресурсу: http://ebk.net.ua/Book/psychology/vinoslavska_psihologiya/part3/3103.htm
3. **Ильин Е.П.** Эмоции и чувства / Ильин Е.П. – СПб.: Питер, 2002. – 752 с.
4. **Корольчук М.С.** Психофізіологія діяльності: Підручник. – К.: Єльга, Ніка-центр, 2003. – 400 с.
5. **Лазурский А.Ф.** Очерк науки о характерах / Лазурский А.Ф. – М.: Наука, 1995.
6. **Левитов Н. Д.** О психических состояниях человека / Левитов Н.Д. – М. □ Просвещение, 1964
7. **М'ясоїд П. А.** Загальна психологія: Навчальний посібник / М'ясоїд П.А. – 2-ге вид., допов. – К.: Вища школа, 2001. – 487 с.
8. Практический интеллект // Р. Дж. Стенберг, Дж. Б. Форсайт, Дж. Хедланд и др.- СПб: Питер, 2002. – 272 с.
9. **Реан А. А.** Психология изучения личности: Учебное пособие. – С.-Пб.: Изд-во Михайлова В.А., 1999.
10. **Санникова О.П.** Эмоциональность в структуре личности. – Одесса: Хорс, 1995. – 334 с.
11. **Славина Л. С.** Дети с аффективным поведением / Славина Л. С. – М.: Просвещение, 1996 – 150 с.

УДК 130.2 : 572.026

Т. В. Лугуценко

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

СТАНОВЛЕННЯ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Розглядаються: системний початок нової інформаційної культури; визначено основні тенденції трансформаційних процесів культурного простору в умовах сучасного інформаційного суспільства; досліджено процеси формування феномену інформаційної культури.

Ключові слова: інформаційна культура, трансформаційні процеси культурного простору, віртуалізація, людина virtus.

Рассматриваются: системообразующее начало новой информационной культуры; определены основные тенденции трансформационных процессов культурного пространства в условиях современного информационного общества; исследованы процессы формирования феномена информационной культуры.

Ключевые слова: информационная культура, трансформационные процессы культурного пространства, виртуализация, человек virtus.

The beginning of a new information system-culture is considered, the main tendencies of transformation processes of cultural space in today's information society are identified. The formation of the phenomenon of information culture is investigated.

Keywords: information culture, transformation processes of cultural space, virtualization, people virtus.

Сучасна динаміка культури показує, що вона не може розвиватися інакше ніж культура технічних досягнень. Це засвідчує феномен інформаційної культури, що постає перед суспільством у вигляді нових соціально-культурних технологій. Культура віртуальної комунікації – це умова використання швидкої алаптації людини до темпів розвитку суспільства, які визначає його динаміка.

Системоутворюючим початком нової інформаційної культури стає її тісніший взаємозв'язок із зовнішнім середовищем, з яким вона сполучена багатьма мереживними «нитками». Уміння маніпулювати цими «нитками», не втрачаючи зв'язку з внутрішньою культурою людини, уміння добудувати необхідні для цього компоненти без забуття головних ціннісних установок особи характеризує ступінь розвиненості сучасної інформаційної культури [5, с.40 – 41].

У пропонованому дослідженні культура розглядається з погляду системного підходу, а саме як підсистема суспільства разом з економікою, політикою. Ця ситуація визначає потребу нової інформаційної цивілізації в швидкому способі перегляду норм і стандартів, що конструюють зміни культури відповідно до динаміки і еволюції цивілізації і культури. Культура, політика, економіка в умовах сучасного інформаційного простору зобов'язують сучасних дослідників переосмислювати перспективи розвитку культури, а також примушують адекватно оцінювати можливості нового типу інформаційного простору і створювати необхідні умови для реалізації його позитивного потенціалу.

Проблема вступу розвинених країн в постіндустріальне (інформаційне) суспільство активно досліджується західними філософами, культурологами починаючи з середини 60-х років ХХ століття. Забезпечення багатьох видів людської діяльності технічними засобами призводить до виникнення подвійної соціальної реальності, в якій штучне і символічне домінує над природним. Означеним проблемам присвячено дослідження Ж. Бодрійяра, Д. Іванова, Ж. Еллюля.

Соціокультурний підхід виявляє роль інформаційного простору в процесі соціальної і культурної ідентифікації особистості (Г. Ласвелл, М. Маклюен, Ю. Хабермас, А. Гидденс, Н. Луман). З російських дослідників заслуговують на увагу дослідження М. Бахтіна, Г. Почепцова, В.Теріна, В. Шнейдера і інших. Є й дослідження вітчизняних науковців, які звертаються до проблеми буття людини в умовах сучасного інформаційного суспільства, а також демонструють конструктивний підхід до західних концепцій інформаційного суспільства (Г. Авер'янової, В. Андрущенко, І. Бойченка, Л. Губерського, М. Журби, В. Ісаєва, Б. Новікова, Л. Сохань, В. Ярошовця та ін.).

Мета дослідження – філософський аналіз процесу трансформації культури в інформаційному просторі. Досягнення вказаної мети припускає вирішення ряду завдань: визначити основні тенденції трансформації культури в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Для інформаційного суспільства характерним є високий рівень індустріалізації. «Завдання індустріальної системи полягає в тому, щоб максимально збільшувати свою продуктивну здатність, переробляючи рукотворними засобами сировину в певні продукти» [15, с.13]. На відміну від індустріального суспільства, яке змінило засоби виробництва, інформаційне суспільство, що формується, трансформує самі цілі виробництва, його культуру. Іншими словами, технічні чинники збагачуються соціокультурними. «Індустріальні суспільства пізнього капіталізму виявили вражаючу здібність до реформування і змін» [3, с.27]. Існують спроби осмислити суть інформатизації суспільства. Можна виділити два основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації суспільства. Істотну роль у дослідженні процесів трансформації суспільства відіграє технократичний підхід. У межах цієї парадигми інформатизація суспільства досліджується в аспекті технологічного оснащення трудової діяльності людей у галузі виробництва і управління. Інформаційні технології трактуються як засіб збільшення продуктивності праці. Цей підхід позбавлений аксіологічного вимірювання, оскільки оцінює технічний розвиток ізольовано від людських цінностей і ідеалів, наділяє техніку властивістю саморозвитку і саморуху. Таким чином, інформаційна культура, якщо розуміти її в ракурсі технократичного підходу, – це оптимальні способи поводження із знаками, даними, інформацією і подання їх зацікавленому споживачеві для вирішення завдань теоретичного і практичного напрямку, механізми вдосконалення технічних засобів виробництва, зберігання і передачі інформації (Ж. Бодрійяр). Інший напрям в оцінці суті інформатизації суспільства – соціологічний. У межах цього підходу інформатизація аналізується як процес, що увібрав в себе всі сфери людської діяльності, впливає на її знання і мораль, економічні і духовні інтереси, її розвиток як особистості.

У інформаційному суспільстві формується в певному значенні «нова людина», тобто змінюється напрям думок людини, її погляд на світ і трансформується її культура [1, с.354].

Відбувається становлення «людини інформаційної»[4,с.74], «телематичної»: «Вона – оператор віртуальності, і її дії націлені на інформацію і комунікацію; насправді мова йде про те, щоб випробувати всі можливості програми, подібно до того, як гравець пробує всі можливості гри»[2,31]. Таким чином, разом з віртуалізацією в культурі посилюється роль ігрових елементів. Все це сприяє і розширенню горизонту культури, і відповідно горизонту особистості, яку ми визначаємо як людину *virtus* (Курсив наш. – Т.Л.).

Сучасна інформаційна культура в якійсь мірі є новим типом мислення, який формується в результаті звільнення індивіда від буденної інформаційно-інтелектуальної роботи за допомогою нових інформаційних технологій. Тому важливий «...розгляд інформаційної культури не тільки як феномену, обумовленого умовами науково-технічної революції, електронними засобами переробки, зберігання і передачі інформації, але, перш за все, як діяльної інфраструктури, що пронизує всі сфери людської діяльності і всі стадії розвитку індивіда як соціальної істоти і особистості» [6,с.6]. Необхідно підкреслити, що саме в процесі інформаційної діяльності люди розвивають і удосконалюють культуру поведінки з інформацією, методи її отримання, обробки, зберігання і своєчасної видачі. Інформація сьогоднішня, така, що має велику цінність у даний момент, може вже завтра бути повністю знеціненою, тому своєчасне отримання інформації підвищує її актуальність і практичну значущість.

Інформація і культура можуть бути представлені як дві взаємодіючі сфери, в зоні яких утворюється простір, що позначається як інформаційна культура. Це культура взаємодії людини з інформацією на рівні суспільства і особи. Культура і інформація є двома феноменами, у яких існує багато загальних рис. До їх загальних рис, перш за все, належать універсальність і глобальність, які виражаються в наявності і у інформації, і у культурі зв'язків з різними формами людської діяльності, забезпечуючи такі характерні риси, як цілепокладання, творчий характер та інші. Культура може ефективно впливати на індивіда і соціум тільки через механізм збору і розповсюдження інформації про наявне середовище, в якому вона функціонує, і про саму культуру. І інформація, і культура існують в семіотичних знакових системах. Таким чином, артефакти, будучи основним продуктом культури, одночасно становлять інформаційну значущість.

На наш погляд, інформаційну культуру слід розглядати як частину загальної культури, а також як один з найважливіших аспектів культурної діяльності взагалі. При цьому інформаційна культура є необхідним і високоефективним чинником освоєння людиною культурної реальності, всього того культурного потенціалу суспільства, який накопичило людство в процесі свого багатомірного історичного розвитку. Через ці причини не слід обмежувати межі функціонування інформаційної культури тільки сферою комп'ютеризації або електронними технологіями. Інформаційна культура – галузь культури, пов'язана з функціонуванням інформатизації в суспільстві і формуванням інформаційних якостей особи.

Таким чином, що інформаційна культура – це новий тип спілкування, що дає можливість вільного вибору особи в інформаційному просторі. Разом з тим інформаційна культура є інформаційною діяльністю, якісною характеристикою життєдіяльності людини в галузі отримання, передачі, зберігання і використання інформації. Являючи собою за своїм змістом органічне ціле, інформаційна культура є ступенем досконалості людини, суспільства в цілому або певній його частині з використання інформації у всіх можливих формах діяльності. Перехід до культури інформаційного суспільства – це складний процес трансформації просторово-часового континууму культури, подолання «розривів» між співіснуючими різними типами культури і відповідно людьми, що їх представляють.

Історія культури показує, що в період формування і впровадження в соціокультурну практику нових інформаційно-комунікативних технологій, створюючих фазу інновацій, вони є диференціюючим чинником ідентифікації поколінь. Найбільш істотні такі трансформації в період переходу від неписьменної культури до писемної, і далі – від писемної культури до «книжної». До винайдення письма, людина жила в акустичному просторі, позбавленому меж, напряму, горизонту. У цих умовах мова була найважливішим засобом соціальної комунікації. Засоби письма кардинально змінили спосіб виробництва тексту, інформація почала фіксуватися на папері, що сприяло свого роду «розчакловуванню» культури, яка позбавлялася містики мови як основної форми репрезентації. Книгодрукування утвердило і підсилило новий акцент на бачення світу, відкрило перспективи для розвитку раціоналізму, а надалі забезпечило появу одноманітного розмножуваного «товару», перший складальний конвеєр – масову продукцію, воно запропонувало споживачеві портативну книгу, яку люди могли читати на самоті ізольовано від інших. «Подібно до станкового живопису, надрукована книга багато що додала до нашого культу індивідуума» [10, с.344].

У сучасних умовах тип культури, що розвивається, тільки набуває своїх перших рис і у зв'язку з цим називається по-різному: кіберкультурою, інформаційною культурою, комп'ютерною культурою і так далі. У цьому дослідженні найкраще називати новий формуючий тип культури культурою суспільства епохи її інформатизації. М.Кастельс стверджує, що «...ми переживаємо один з рідкісних моментів. Момент цей характеризується трансформацією нашої «...матеріальної культури» через роботу нової технологічної парадигми, побудованої навколо інформаційних технологій» [6, с.90]. Проте більш приховані ці процеси в релігійній, художній сферах культури.

Слід зазначити, що в інформаційній культурі можна виділити три складових культури. Одна з них виражається в звичаях і традиціях і є сукупністю культурних доміант минулого. Другий рівень включає сучасні культурні новації і визначає культурні практики, що забезпечують можливість відтворення існуючих в епоху інформаційного суспільства форм діяльності. Нарешті, виділяється третій рівень культури, який обумовлює можливість виникнення майбутніх форм соціокультурної діяльності, визначає потенційно можливі трансформації соціального порядку. Саме цей останній рівень культури в сучасних умовах отримує потужний поштовх своєму розвитку, тому чим частіше людина замислюється про майбутнє, тим більше її діяльність набуває прогностичного характеру. Це пов'язано з появою нових наукоємних технологій, сучасних форм діяльності і посиленням їх творчого характеру, трансформаціями і з прискоренням темпів суспільного і науково-технічного розвитку. У цих умовах різке розмежування між «високою» (елітарною) і традиційною (народною) культурою зникає, чому неабиякою мірою сприяє формування масової культури. Поступово виникають раніше не відомі сегменти культури епохи інформатизації, що отримали назву субкультури. Формування субкультур викликано виниклими в суспільстві потребами в диференціації духовного життя, у виробленні нових форм поведінки і діяльності. У процесі інформатизації суспільства вся субкультура, що існує в ній, зазнає істотних трансформацій, що приводить до виникнення принципово нової субкультури – молодіжної, комп'ютерної та інших. Е.Уоффлер писав про велику «кількість субкультур», про те, що суспільство нині не є культурним цілим, а є сукупністю різноманітних субкультур, яка часом живе коротким життям (як, наприклад, субкультура хіппі). «У міру того як дослідження захоплюють нові галузі і все більше заглиблюються в них, у міру того, як економіка продовжує створювати нові технології і служби, кількість субкультур продовжуватиме збільшуватися» [16, с.313]. На наш погляд, у результаті сучасна культура є складною ієрархією субкультур, яка швидко трансформується, відрізняється великою різноманітністю, має свою мову, свої поняття і символіку. У загальних рисах субкультурою є системи специфічних культурних особливостей, характерних для деяких соціальних груп, – вікових, професійних, регіональних та інших. Таким чином, у сучасному суспільстві елітарні, традиційні і масові складові перетинаються між собою, являючи взаємопроникні елементи культури. Процеси, що трансформують структуру сучасної культури, дозволяють констатувати наявність не тільки диференціації інформаційної культури на окремі сегменти – субкультури, але і існування інтеграційних процесів у структурі, розвитку і функціонуванні цієї культури. Масова культура може маніпулювати як суспільно, так і індивідуальною свідомістю. Про цю маніпуляцію писав Г.Маркузе, констатуючи появу «одновимірної людини» під впливом сучасного техногенного розвитку [9, с.69]. Цей факт знайшов віддзеркалення і в російській філософії. «Сучасна індустріальна культура дійсно створює широкі можливості для маніпуляції свідомістю, при яких людина втрачає здатність раціонального осмислення подій. Притому і ті, ким маніпулюють і самі маніпулятори стають заручниками масової культури, перетворюючись на персонажі гігантського лялькового театру, спектаклі якого розігрують з людиною нею же породжені фантоми» [14, 31]. Також слід зазначити, що в умовах сучасного інформаційного простору практики масової культури все більш віртуалізуються. Але віртуальна комунікація не в змозі замінити реальне спілкування людей, пропонуючи тільки різного роду симуляції. В ході інформатизації суспільства і його культури трансформується статус художньої культури: зростає її роль в суспільному ЖИТТІ, розширюється сфера її функціонування, збільшується кількість людей, зайнятих у сфері творчої креативної діяльності. «Розвиток мистецтва у наш час веде до того, що його дія на суспільство набуває глобального характеру, і воно перестає бути справою окремої особи» [14, с.15].

У інформаційному суспільстві виникають нові естетичні потреби. Це вимагає інших форм художньо-культурної комунікації, які може забезпечити інформаційна технологія. «Поняття масової культури, що виникло з масового суспільства було прямим відображенням системи засобів інформації, результатом того, що нова електронна комунікаційна технологія – контролювалася урядами і олігополією крупних корпорацій» [7, с.31]. Кореляція

соціокультурних і технічних причин виникнення масової культури є достатньо очевидною. «Для більшої частини суспільства культура – продукт дії засобів масової комунікації на соціальне поле, яке воно «зрошує» величезною кількістю повідомлень» [11, с.364].

Таким чином, різноманіття інформаційно-комунікаційних засобів приводить до створення індивідуальної інформаційної системи, яка стає реальною основою демасифікації сучасної культури. У результаті функціонування інформаційної культури набуває діалектично суперечливого характеру, включає єдність двох протилежних тенденцій – масифікації і демасифікації. «У цьому процесі зливаються і взаємодоповнюють одна одну дві протилежні тенденції – масифікації і демасифікації. Перша забезпечує рівень взаєморозуміння й інтеракцію. Друга самотність і індивідуальну самоцінність особистості, що робить її цікавою і привабливою для іншої особи, іншого індивіда» [13, с.250]. Ці тенденції у формуванні інформаційної культури мають одну і ту ж матеріальну основу – могутні інформаційно-комунікаційні засоби, сприяючі розвитку засобів масової інформації.

Проте трансформації, що відбуваються в інформаційному просторі сучасної культури, підтверджують зміцнення в суспільстві різних її форм. На їх основі «будується нова організація соціокультурних систем, у суспільстві формується відмінна від раніше існуючої культурна парадигма» [12, с.229]. Однією з таких форм інформаційної культури є культурна віртуальна реальність. Стало очевидним, що аудіовізуальна медіакультура серйозно потіснила друковане слово, а екранні форми творчості поступово змінили традиційні мистецтва, або стали новими засобами їх тиражування. Взаємодіючи зі складними і суперечливими соціальними процесами, екран відіграв вирішальну роль у демократизації культури і в появі її нових форм. У результаті змінилася соціокультурна ситуація, пов'язана з трансформацією видів комунікації і принципів взаємодії, формуванням «глобального медіасередовища» [8, с.28].

З появою комп'ютерних технологій актуальною темою наукових дискусій стає проблема майбутнього книжкової культури. «Комп'ютери – це знаряддя для виробництва і переробки образів. Але також і очевидно, що старі комп'ютери народжувалися як знаряддя писемності, а не зорового ряду... Якщо телебачення – це світ, що з'явився в образах, то дисплей – універсальна книга, де світ з'явився в словах і роздільний на сторінках» [16, с.313]. Та все ж зв'язок з книжковою культурою, безумовно, зберігається. Важливими змістовними складовими комунікативного медіапростору, що виконує адаптувальну, соціалізуючу і соціально-інтегрувальну функції в інформаційній культурі, що впливають на адекватність трансляції духовних цінностей, є смислоутворюючі світоглядні ідеї, ідеали, виражені в мові, традиціях, символах, образах, значеннях і нормативно-поведінкових чинниках. При цьому має філософсько-методологічне значення гіпотеза М. Орлова, згідно з якою «...засоби масової комунікації стають провідниками і маси основних цінностей, культури, стилів життя. Нерівність у такому типі суспільства створюється вже не на основі переваги в матеріальному добробуті; джерелом високого суспільного статусу стає знання» [8, с.28]. Проте духовно-ціннісний образ самих медіа варіюється на догоду інтересам тих, на чий кошти вони функціонують. У сучасній соціокультурній ситуації саме за допомогою медіа в параметрах широкого соціального і культурного контексту формулюються духовно-етичні проблеми, і виражається стурбованість поляганням моралі в суспільстві.

На наш погляд, складний взаємозв'язок між медіа, питаннями цінностей і приписування цінностей. У зв'язку з цим з'ясовно, чому соціальна нудьга і апатія зберігаються за ситуації, коли технологія, здавалося б, могла забезпечити найбільшу солідарність між людьми, чому аудиторії медіа, врешті-решт, виявляються такими байдужими до того, добре або погано те, що вони дивляться, роблять, і що їм наче подобається.

Нова інформаційна культура стосується, перш за все, унікальності особи. У процесі інтерактивних комп'ютерних комунікацій з'являються нові можливості для підвищення творчої активності людини; у самих кодах (символах), за допомогою яких у процесі комунікації транслюється накопичене знання і засвоюється нове. У культурі, заснованій на письмовій фіксації інформації, кодування спиралося на принципи системності, детермінізму, об'єктивності. Культура інформаційного суспільства ґрунтується на можливості одночасного вибору декількох варіантів кодування, сприйняття і творчої переробки інформації. Звідси – виникнення поняття «гіпертекст» – як певної нелінійної послідовності фрагментів тексту, що знаходяться на різних рівнях і сполучених гіперпосиланнями [13, с.165].

Висновки. Зміна способів комунікації, їх віртуалізація, медіатизація повсякденних практик спілкування, інформатизація практично всіх сфер діяльності людини – це ті сучасні культурні трансформації, які видозмінюють форми передачі соціального досвіду і разом з тим виключають ряд традиційних для становлення особи культурних практик. Ці кардинальні зміни культурного життя ведуть до необхідності вирішення завдань адаптації

людини до нових життєвих реалій, і одночасно – до формування нового розуміння життєвого світу і вибудовування власних перспектив інкультурації в контексті соціокультурних змін, що відбуваються.

Бібліографічні посилання:

1. **Астафьева О.Л.** Полилог в условиях трансформации культурного пространства: реальность глобализирующегося мира / О.Л.Астафьева // Теория и практика культуры: Альманах. – М.: 2006. – № 4. – С.354.
2. **Бодрийяр Ж.** Америка / Ж.Бодрийяр. – СПб.: Владимир Даль, 2000. – С.31.
3. **Дарендорф Р.** После 1989. Размышления о революции в Европе / Р.Дарендорф. М.: 1998. – С.27.
4. **Егоров В.С.** Философия открытого мира / В.С.Егоров. – М.: Моск. психолого-социальный институт, 1998. – С.74.
5. **Захарова О.А.** Развитие культуры в контексте современных информационных технологии / О.А.Захарова. – М.: 2006. – № 5. – С. 40.
6. **Зубов Ю.С.** Информатизация и информационная культура / Ю.С.Зубов // Проблемы информационной культуры. – М.: Изд-во МГУК, 2004. – С.6.
7. **Кастельс М.** Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М.Кастельс. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – С.31–90.
8. **Кириллова Н.Б.** Глобальная медиасреда и парадоксы экранной культуры // Экранная культура в современном медиапространстве / Н.Б.Кириллова. – М.: Екатеринбург, 2006. – С. 28.
9. **Маркузе Г.** Одномерный человек. Исследование идеологии развитого индустриального общества / Г. Маркузе; [Пер. с англ.]. – М.: REI:L-book, 1994. – С.69.
10. **Маклюэн М.** Средство само есть содержание / М. Маклюэн // Информационное общество. – М.: ООО «Изд-во АСТ», 2004. – С.344.
11. **Моль А.** Социодинамика культуры / А.Моль. – М.: 2003. – С.364.
12. **Ольшанская А.В.** Коммуникативные глобальные технологии и развитие / А.В.Ольшанский // Глобализация и перспективы современной цивилизации. – М.: 2005. – С.229.
13. **Скородумова О.Б.** Культура информационного общества / О.Б.Скородумова. – М.: 2004. – С.165 – 250.
14. **Степин В.С.** Теоретическое знание / В.С.Степин. – М.:2000. – С.15 – 31.
15. **Тойнби Д.** Постижение истории / Д.Тойнби. – М.: Прогресс,1996. – С.13.
16. **Тоффлер Э.** Метаморфозы власти. Знание, богатство и сила на пороге XXI века / Э.Тоффлер. – М.: ООО «Издательство АСТ»,2001. – С.313.

УДК 18:7.011.28

О. Я. Муха

ДО ТЕОРІЇ КІТЧУ: ШКІЦ ЕСТЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ

Постулюється провідна позиція категорії кітч для характеристики естетичної ситуації в сучасній культурі. Виділено тематичну специфіку кітч (п'ять основних напрямків) та визначено характерні риси, що розкривають його природу. Запропоновано авторську класифікацію кітч за моделями його функціонування: у якості естетичної категорії, стилю дизайну, способу мислення та своєрідного способу контрабанди класичного мистецтва. Принципово розведено свідомий (зумисний) та наївний (неусвідомлений) рівні сприйняття кітч.

Ключові слова: постмодерна доба, естетична дійсність, категорії естетики, кітч, кемп, гламур, типологія кітч, моделі функціонування кітч.

Постулируется ведущая позиция категории китча для характеристики эстетической ситуации в современной культуре. Выделяется тематическая специфика китча (пять базовых направлений) и определяются характерные черты, раскрывающие его природу. Предлагается авторская классификация китча соответственно моделям его функционирования: в